

## ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.  
Pe jum. an . 12 "  
Pe 1 lună . 2 "

Nr. de Duminecă  
Pe un an 4 Cor. — Pen-  
tru România și America  
10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-  
mânia și străinătate pe  
un an 40 franci.

# TRIBUNA

REDACTIA  
și ADMINISTRAȚIA  
Deák Ferenc-utca 20.

INSERȚIUNILE  
se primesc la adminis-  
trație.  
Manuscripte nu se in-  
polază.  
Telefon pentru oraș și  
comitat 502.

## Organizarea.

(\*) Duminecă după amiază se inaugurează în Arad localul în care este așezată cancelaria organizării clubului parlamentar român, care va servi și ca loc de întâlnire și sfătuire a tuturor fruntașilor români membri ai partidului naționalităților din parlament.

În același timp ni se comunică știrea, că toate preparativele sunt făcute pentru organizarea partidului național, așa cum a fost hotărâtă în zilele de 18 și 19 Ianuarie, să devie o realitate.

E timpul suprem. De mult neamul românesc dorește această organizare. Iar dacă e vorba de necesități, niciodată în acest din urmă pătrar de veac nu s'au îngrămădit în jurul nostru mai multe greutăți a căror înlăturare numai printr'o temeinică organizare se poate ajunge.

Scurta domnie kossuthistă de până acum a adus asupra noastră toate urgiile. Iar primejdia mare amenință în prag. Reforma electorală, putem să ne așteptăm cu siguranță, are să fie o cumplită lovitură. O minune trebuie să se întâmple, o schimbare de relațiuni și influențe, pentruca Viena să împedice infamia pe care o prepară oligarhii. Văzurăm cum în delegațiuni kossuthiști au votat tot ce li-s'a cerut. Și vor mai vota orice li-s'a cere, ca astfel mâna liberă ce li-s'a admis în jos, față de naționalități, să opereze în toată libertatea. Cu votul plural, în favorul căreia pledează »Budapesti Hir-lap« delă 9 Februarie o să întreprindă voturile ungurilor, iar ce ar mai rămâne de dres, o să potrivească ei prin împărțirea cercu-

lor electorale, reducându-ne la cea din urmă expresie. Și o să vorbească în lumea largă nu despre perversitatea săvârșită, ci o să pretindă că vechea lege prea ne favoriză, acum că s'a făcut o lege egală și dreaptă pentru toți, e firesc ca naționalitățile să aibă cel mult 20—25 cercuri...

Iar ca să scape de »agitatorii primejdioși«, știrile mai noi spun, că ceata oligarhilor negri e gata cu proiectul de lege, în virtutea căruia deputat nu poate s'ajungă d'aci încolo cel ce a fost osândit, *pe cinci ani îndărăt și d'aci încolo, pentru orice transgresiune ori delict prevăzut în codul penal.* Evident, că în felul acesta s'ar lovi în naționaliști și socialiști... (Pentru Ugron se va face, în lege, o binevoitoare excepție!). E cunoscut modul ușor cum se procedează osândirea noastră!

Iată atentatul ce trebuie să împiedece partidul naționalităților. Și anume, nu numai prin luptă parlamentară energică și inteligentă, ci mai ales printr'o luptă extra parlamentară: *să se convoace adunări populare de protestare, să se informeze întreaga presă din străinătate, să se facă apel la sprijinul tuturor apostolilor libertății și drepturilor omului, cum e Björnson de pildă, eventual să se convoace un congres impozant al naționalităților și în cele din urmă să se facă un apel chiar la coroană...* Să rămână știut, că și dacă guvernul kossuthist ar reuși să ne despoaie de drepturi, am protestat din toate puterile și am fost încătușați în chip pe care-l detestăm.

*Toate acestea nu se pot însă face decât având o organizare.*

Iar organizarea aceasta este pe cea mai bună cale de a se porni și a cuprinde în sine întreg poporul românesc.

Iată de ce salutăm cu sinceră părere de bine inaugurarea de Duminecă a clubului menit să joace un rol istoric în viața noastră politică. Delă 1895 încoace, de când se destrămasse întocmirea delă Sibiu, fruntașii noștri așa zicând colindau pentru a se întâlni și a se chibzui asupra afacerilor obștești. Acum avem un local propriu, în casă românească, la adăpost de orice spionări și vexațiuni, iar ca situație geografică nu se poate mai nimerit.

Și pentru frații din Banat și pentru cei din Ardeal, Aradul este adecă cu o jumătate de zi mai aproape decât Budapesta, și e în mijlocul unei viguroase populațiuni românești, și mai presus de toate sediul a patru deputați români.

Toate aceste împrejurări sunt o garanție, că prin inaugurarea de Duminecă a clubului nu îndeplinim o simplă formalitate numai, ci pornim o acțiune, care are să se resimtă asupra întregului popor românesc.

Inaugurat sub astfel de auspicii, nu suferă îndoială, că mișcarea pornită delă acest club are să fi privită cu dragoste și încredere generală. Insinuările perfide ale presei maghiare, care voia să presinte pe arădani ca având preocupări locale, n'au prins nicăiri printre români, ci din potrivă, i-au stimulat, ca pe întrecute să colaboreze la marea operă a solidarizării tuturor elementelor de luptă.

Fie într'un ceas bun!

## FOIȚĂ ORIGINALĂ A »TRIBUNEI«.

### Actori siciliani.

(Grasso).

De Björn Björnson.

Steteam în sala de teatru întunecată. În fața mea, pe scenă, se afla Florența, scaldată în lumină; peste palate și case stăpânea domul, iar din campaniliu-i minunat răsunau tonuri voluminoase, adânci, de clopot, peste oraș și peste tinutul dimprejur. — Încercam pe atunci »Cântecul Florenței« de Wilhelm Kraß. — Priveam cuprins de dor la cetatea râului Arno; doream să o revăd. Hoinărisem pe acolo în tinerețea mea și visasem că lumea e atât de albastră cum fusese de albastru cerul de-asupra mea.

De-unăzi mă aflam, de fapt, iarăși acolo și priveam de pe înălțimea, unde dominează »David«, în largul cuprins de lumină. Din clopotniță se trimiteau glasurile de clopot peste oraș și peste țară...

Tot ce cunoșteau, toate lucrurile de cari îmi aduceam și nu-mi aduceam aminte, toate impresiile de artă, delă mărimea și puterea michelan-

Björn Björnson este fiul marelui apostol Björnsterne Björnson. A fost mai mulți ani de-arândul director al teatrului național din Christiania și se bucură de o rutină teatrală recunoscută. Traducem pe seama cetitorilor noștri articolul de față. E vorba despre reprezentațiile date de actorul Grasso în Florența. Grasso a ajuns la renume în săptămânile din urmă jucând cu o trupă siciliană în Paris.

După cum veți vedea, articolul are interes pentru noi și din alt punct de vedere: ne descrie o reprezentație a unei piese populare siciliene, arătându-ne subiecte din viața poporului.

H. P. P.

gelească până la miniaturile de micimea pasărilor colibrii și până la cetatea veche, care se dedea ochilor noștri plină de demnitate, ca să ne minunăm și să trecem prin ea, ca în trecut, așa și astăzi, și natura, care suridea și se legăna în linii largi de raze de soare, în înaltul cerului — toate îmi trec ca prin vis pe dinainte; o singură impresie îmi stă hotărât, asemenea unul petec roșu, într'o natură plină de lumină: amintirea lui Grasso și a trupel sale de actori. Despre ei vreau să scriu acuma.

Când am cettit numele lui Grasso m'am adus aminte, că tatăl meu a scris despre el și despre călătoria lui aventuroasă la Roma. În seara primă eră teatrul gol, a doua seară erau vândute toate locurile, a treia seară abia puteai să găsești un loc și nu mult după aceea Grasso eră chiar și decorat. Să mă duc deci și eu să-l văd! Am telefonat după o loje; povestesc lucrul acesta, pentrucă biletul de intrare a fost nespus de original. Am primit o cheie enormă cu o pavază de alamă, pe care eră gravat numele lojei. Cu ajutorul cheiei acesteia am ajuns în teatru și în loja noastră.

Pulsă viața în publicul, care umplea sala largă, spoită și alb. Bărbații, având pălăriile în cap, fumau, flicăreau și făceau comentare plastice cu mâinile. Femeile — frumoase cum erau — te orbeau cu ochii, cu zimbetele și cu diamantele lor. Ne-am scos și noi țigările la iveală; dar trebuia să ne facem stăpâni pe niște chibrituri; m'am aplecat peste marginea lojei și am dat cu degetele de o pălărie bărbătească; stăpânul ei s'a uitat în sus și mi-a întins ce voiam; înainte de a-l fi agrăit; vedea el prea bine țigara în gura mea.

O mică orchestră cântă cu mult ritm. Însfârșit s'a ridicat cortina. Eram în Sicilia; eram acolo fără de ajutorul decorațiilor și fără ajutorul costumelor. Ar fi putut să joace tot atât de bine înaltea unei pânze necolorate; oameniiăștia ne clarificau încătrău mergem: spre sud, unde soarta poporului se află pe pământ vulcanic, unde soarele arde sângele, unde se află desolația și unde se clatină de erupțiunile ei cele mari.

O serbare în Osteria. Gînerile birtașilor se frecă în stînga și în dreapta și voia cu ori ce preț să se înceapă jocul. Bătrânii erau în voie bună; o singură ființă stetea cu fața întoarsă, fără de chef, fără bucurie: cea mai tinăra din fete, cea nemăritată. Nu ne arăta nici un gest, nici o vorbă, nici o grimasă; și totuși simțeam unde vrea să ne aducă. De ce? Ce se petrecea? Ea plană greu asupra întregii petreceri. »Vino odată! Fii veselă ca noi! Joacă! Vino!« Și ea s'a învîlt; cumnatul îi surledea atât de prietenește. El însă, celălalt — uriașul — care dădea târcoale pe lângă ea și-i cerșea pe dinainte, care-și ducea trupul greoiu cu mișcări elegante, băgând mereu de seamă să nu apară prea din topor — el n'a primit nici o privire. Mare îndrăzneală! De s'ar supără el! Cum stetea colea, în colț și cum își măcina cu greutate gândurile... Oamenii s'au săturat delă un timp și de joc și au intrat în casă, să se răcorească cu beutură. Fata rămase în urmă, întinsă pe un scaun, iar el, urlașul, stătea departe de ea și se uită aiurit la spatele ei gingaș. — Aceștia doi erau Grasso și Aguglia. De dragul lor veniserăm noi aicea.

Și deodată vine el lângă ea; o potopește cu

**Socialiștii pentru dreptul limbii.** Că internaționalismul nu eschide iubirea limbii materne a unei națiuni, ci este numai legătură strânsă între muncitorime, îndeosebi, în lupta socială și ca o dovadă despre învinsă energetică a partidului socialist din Ungaria față de legea școlară a lui Apponyi ne servește cazul de mai la vale.

În comuna *Sándorháza* din comitatul Timiș, atât în reprezentanța comunală, cât și în scaunul școlar au fost aleși membrii mai mulți socialiști și mici proprietari, cari s'au solidarizat împreună. Îndată ce aceștia și-au ocupat locurile lor, cu considerare că comuna e curat germană și băieții de școală vorbesc numai nemțește, au pretins ca în școală să se propună numai nemțește. Acest drept și l-au rezervat și față de ședințele reprezentanților comunale, unde ca limbă de desbatere au introdus pe cea nemțească, iar protocolul ședințelor au pretins să fie luat numai în limba lor, pentru că dâșii nu înțeleg nici o vorbă maghiară și astfel nu-și pot face datorițele cum se cuvine.

Cum a fost însă vorba de eluizarea dreptului limbii, comisia administrativă a comitatului a sărit ca arsă și de teamă să nu fie periclitată »ideea« și »statul maghiar«, cu o trăsătură de condela a nimicit alegerea din *Sándorháza*. La urma urmelor totuși numai socialiștii vor fi realeși fiind comuna bineorganizată.

»Népszava« dela 12 c. luând act despre cazul acesta scrie între altele:

»Mare eră lauda presel coalționiste pentru legea Apponyi, despre care se ține ca sigur că va maghiariza ținuturile naționaliste. Că legea asta reacționară nu poate influența în privința asta se dovedește din ținuturile în cari aplicarea legii lui Apponyi se impune cu forța din partea comisiei administrative«.

Iar într'alt loc:

»Politica de maghiarizare, cu săla, a comisiei administrative dovedește, că noua lege școlară numai împiedică și îngreunează dezvoltarea culturală a locuitorilor nemaghiari«.

Ásta li-e și scopul.

## Situația.

Budapesta, 13 Febr.

### Redeschiderea camerei.

Ședințele, atât de infertile, ale delegației se vor termina probabil până în 20 Febr. Imediat în zilele următoare președintele Justh va convoca o ședință formală a camerei, care va hotări cari proiecte să se

aducă în discuție. Astăzi Justh a întrebat telegrafic pe ministrul-președinte *Wekerle*: până când vor mai ținea ședințele delegației. Răspunsul a fost: până în mijlocul săptămânei viitoare, deci cam în 20.

Din cercuri bine informate aflu că guvernul nu va mai amâna chestia revizuirii, ci va aduce proiectul cât mai curând în cameră. Întâiu însă se va ținea încă o conferință a partidelor, pe care va convoca-o *Andrássy*. Ea va fi numai o formalitate, căci guvernul, dupăcum s'a asigurat de atâtea ori, nu va lua în considerare obiecțiunile partidelor opoziționale, ci va căuta a aduce la vot cât mai curând proiectul de revizuire.

Întâiu, prima necesitate cere însă votarea a mai multor proiecte mărunțele, cari vor veni la ordinea zilei încă înainte de proiectul de regulament. Dezbaterrea acestor proiecte nu va dura însă decât câteva zile și apoi, deci cam la finea lui Februarie, se va începe discuția revizuirii, atât de mult așteptată în toate cercurile politice.

Ziua redeschiderei camerei va fi începutul unei lupti grele pentru deputații naționali, căci în primăvara aceasta va urma, acum se pare irevocabil, frângerea pâinei: sufragiul universal.

### Politica externă.

Agitația stârnită prin provocările presei franceze și italiene la adresa Austro-Ungariei, încă tot n'a încetat; dimpotrivă: sumedenia de teorii, labirintul colosal de idei, cele mai multe încurcate și pline de tendință însă, pe cari le-au adus articolele vehemente ale presei dușmane, au provocat, în mod natural, o reacțiune în presa austro-ungară. Ziarele mai de frunte ale monarhiei se ocupă, de trei zile, în loc de frunte, cu eventualitățile din politica externă în urma progreselor Austriei în sandjacul turcesc. »Neue Freie Presse«, »Zeit« și »Pester Lloyd« caută să documenteze ținuta corectă a Austro-Ungariei: monarhia nu urmează politică agresivă; și-a asigurat numai drepturile acordate din partea congresului.

Veștile alarmante de aseară s'au dovedit ultra-exagerate. Rusia nu și-a rechemat ambasadorul din Viena; din contră ținuta ei numai provocatoare nu e. Totuși astăzi în ediția de seară un ziar de frunte publică o telegramă, care spune că țarul s'a sfătuit ieri în 12 Febr., timp îndelungat cu ministrul de externe *Iswolsky* în chestia Saloniki. Cât despre Austro-Ungaria: ministrul *Aehrenthal* a notificat, deja înainte cu mai multe zile de a face exposé ul său, puterilor signatare întreaga afacere a liniei ferate din sandjac și astfel — zice »Pester Lloyd« — nu poate fi vorba de o surprindere a marilor puteri: ele știau că Austro-Ungaria va face pasul acesta.

### Audiența banului.

Astăzi nainte de amiază banul *Rauch* a conferat, în Viena, cu *Wekerle*, aproape o oră. A făcut o descriere a situației din Croația, care nu e tocmai din cele mai favorabile. *Wekerle* și-ar fi exprimat speranța că situația se va schimba în spre binele guvernului. Vineri, nainte de amiază monarhul va primi pe banul *Rauch* în audiență; cu prilejul acesta se va fixa ziua convocării camerei croate, care va fi, și în cazul extrem, 12 Martie.

## Glasul unui bucovinean.

Dela mult regretatul dr. *George Popovici* încoace, dintre frații din Bucovina nu și-a prea ridicat nici unul glasul în favorul nostru.

Salutăm dar cu deosebită părere de bine pe deputatul român baron *Hurmuzachi*, care a rostit în ședința de Marți a delegației o vorbire pe cât de inteligentă, pe atât de caldă.

Iată ce a zis, în rezumat:

»Dacă actuala noastră politică de alianță nu întimplină o aprobare generală, motivele acestei împrejurări sunt a se căuta nu atât în politica externă, cât mai ales în legătura care pretutindeni există între politica externă și cea internă. În cursul deceniilor din urmă, pe lângă germani și maghiari, cari se bucurau de toate avantajele, s'au dezvoltat și celelalte națiuni, cari pretind să fie luate în seamă în aceeași măsură.

vorbe drăgostoase și surizând l-se joacă în părul ei negru, sălbatic. În ceeace urmă scenei acestela a fost o gamă întreagă de bândețe, în ochii lui o bunătate fără de margini. Și el așteptă, și se făcu tăcere, o tăcere plumburie; căci ea — pisica — stătea nemișcată și numai luminile ochilor ei negri străluceau dușmănos, batjocoritor. Societatea se întoarce din casă și din grădină, cântând — și cântecul asta trebuie să-l țil minte — erau tonuri curate, deschise, aproape ca behăitul oilor în tonurile arabilor. Oamenii pe cari îi vedeam și i auzeam acum veneau de jos, dela sud... Cumnatul sări în copci de mai multe ori împrejur, zise plin de veselie »addio« și dispăru. Atunci abia se băgă de seamă o tresărire prin trupul ei. Și s'a făcut iarăși liniște, liniștea aceea încăpăținată. Uriașul se târi afară încet de tot, de ai fi crezut că se târește de păreți; la ieșire însă își ridică trupul și dintr'o afunzime, pe care nu o cunoscusem până atunci, de care n'aveam cunoștință că există până atunci, ieși ceva — schingiuuit — jumătate vorbă, jumătate șipet. Ea tremură; dar rămase în ținuta ei nemișcată. A vorbit și el ceva, amenințător, o vorbă grea, ce n'am priceput; dar eră putere în ce spuneă, ceva vrednic de uriașul asta, care se gândea la ce e mai grozav când nu poate să ajungă ce-i este mai sfânt.

Aplauzele, salvele de țaplauze, mulțimea chemărilor la rampă, bizelele și florile aruncate, țipetele reținute, extatice, au fost o comedie populară a parte; dar trecem peste asta.

Actul, care a urmat, a fost ciudat; un singur motiv l o dorință neimplinită, arzătoare. Intr'o odăiță sărăcăcioasă steteau părinții și vorbeau cu primul venit despre fata lor. Când intră și ea în odale, îmbrăcată în haine de toate zilele, cu cărpa capului trasă peste ochi, de i se puteau vedea numai vârfulle cozilor și când se târi până dinaintea chipului micii Domnului cu luminile aprinse, având flori în brațe, nu i păsa — afară doar de nebunia, pe care nu o putea ajunge — nu i păsa nimic de lumea întreagă. Aruncă florile înaintea ei, căzu în genunchi, fără ca să se roage, iar celelalți din odale vorbeau cu ea și despre ea. Ea își schimba numai ținuta trupului său, gema cu gândul aiurea, până când povesteau și flecăreau împrejurul ei, vecinii se uitau la ea ca la o bolnavă, la o apucată de necuratul. O luă un plâns nebun, întinse mâinile înaintea spre ceva nevăzut, pe care nu-l putea ea înțelege. — Cumnatul apăru repede și ușurel în odale; în clipa aceea stetea ea ca mototolită lângă scaun, jos.

El le dădu celorlalți prin semne să înțeleagă să iasă afară; îi vorbi, asta-i dădu o lovitură lă-

untrică; se ridică, voi să iasă, să plece; el o apucă de mână, o pipăi la cap, până când ea îl privea speriată și suspina înăbușit; se cutremură la atingerea lui — și el era atât de aproape de ea, o agrăla și o întreba... Nici un Dumnezeu, nici un necurat nu putea să o mai oprească, ca vorba nespusă să primească vieță, vieță sălbatică, să-i șoptească, să-i clocotească înainte: »Iubesc, iubesc, iubesc — pe tine — pe tine!«

Și când a lăsat-o de mână, căzu ea la pământ, ca o cărpă, fără de viață. Expresia feței lui se făcu sensuală, doritoare după nebunia furtunoasă; căzu în genunchi înaintea ei, o sărută, o agrăi, răsă, o ridică spre el, pânăce își stăteau amândoi față în față și se uitau unul în ochii celuilalt, fără să și vorbească ceva. Se auziră pași. Ea se lăsă într'un scaun, el eră dintr'odată departe de ea, lângă fereastră. Uriașul se afla în odale. — »E bolnavă? O să...« »Nu«, șopti celalalt, »las-o acum; e mai bine să nu vorbească nimenea cu ea«. Iar uriașul se așeză cuminte la o parte, ca un băiat mare și se înholba numai prostește. Veniră părinții și cumnatul se strecură afară dând din umeri. Fiindcă sunau de liturghia de seară, deschiseră bătrânii fereastra și uriașul duse fata aproape de fereastră: să se roage cu el la malca Domnului. Dar rugăciunea se preschimba în blăstăm împotriva sorții; ea se aruncă pe spate la

## Cine suferă?

De stomac, de constipație, de lipsă de poftă de mâncare?

Acela să facă experiență cu apa amară naturală **HORGONY** recomandată de mai multe sute de medici. Înainte de dejun dacă se ia o jumătate de pahar din apa amară **HORGONY** după una până în două ore își face efectul dorit, și revine pofta de mâncare și starea bună generală. — Apa naturală **HORGONY** nu are gust rău și nu provoacă nici un gust neplăcut. Se poate căpăta în toate prăvăliile cu ape minerale, în băcăni și farmacia. La târgululă să se ceară lămurit apa amară naturală **HORGONY**.

Proprietar: **Loser, János**, Budapesta.

»Cu cât mai sinceră este dorința ca trăsăturile fundamentale ale politicii noastre externe să rămână aceleași, cu atât mai ales trebuie să regretăm aparițiile, cari stau în contradicție cu egala îndreptățire. În legătura aceasta trebuie să apară ca de sine înțeles, că politica anti-polonă din Prusia a atins în modul cel mai simțitor sentimentele polonilor din monarhia noastră. Oratorul protestează împotriva apăsării românilor, slovacilor, germanilor și rutenilor din Ungaria, deoarece în urma acestei apăsări în Balcani nu se poate inaugura o politică în stil mai mare.

»Ca reprezentant al unui cerc dela frontiera României, ar trebui să salut în deosebi faptul — zice oratorul — că relațiile noastre politice cu România au fost întotdeauna cele mai amicale. De mulți ani încoace România este un tovarăș de alianță de toată încrederea și nu cred să existe în acest stat vre-un partid, care să nu fie pătruns de convingerea, că alăturarea României la monarhia noastră corespunde intereselor vitale ale statului român.

## „Maghiarizarea“.

În revista pedagogică-șovinistă »Néptanítók Lapja«, sfințită nu atât pedagogiei cât mai ales celei mai fanatice propagande șovinite, cetim un articol cu titlul de mai sus. Un învățător de stat român Remus Agliceriu din Mehala de lângă Timișoara adresează unui învățător ungar Benedek Elek o scrisoare-articol prin care îl arată nedumeririle fiecărui român bun față de actuala politică de stat. Toate dovedesc că asigurările ungarilor de respect pentru limba și naționalitatea noastră sunt nesincere. Căci statul caută să maghiarizeze prin școlile sale ridicate printre nemaghiari, punând chiar premii pentru acel învățător cari vor preda cu mai mult succes limba ungurească. Românii nu se împotrivesc de a învăța limba ungurească dar nu vor ca aceasta să se facă pe socoteala și cu neglijarea completă a celorlalte cunoștințe. Dl Agliceriu își sfârșește articolul astfel: »Dragostea nu se poate cu de-a săla. Mai răzbiți cu alanuele, puneți toate legile noastre în aplicare pe cari le-ați lăudat cătretoată lumea, desființați premiile pentru maghiarizare, căci ea e o imposibilitate. O mie de ani au dovedit că l' o utopie și logica rece dovedește că nepuțință și pe viitor.«

La acest articol de o francheță și de un curaj laudabil la un învățător de stat, dl Benedek răspunde însă într'un chip care nu poate decât să întărească toate nedumeririle românești ale dlui

Agliceriu. Căci răspunsul lui e în rezumat acela că Ungaria nu a produs și nu poate să producă decât o singură cultură, cultura ungurească. Dovadă croatul Zrinyi Miklós, sârbul Petrovici — Petöfi și neamțul Herczeg Ferencz, cari toți servesc și au servit pe altarul culturii ungurești. Până și produsele economice ale Ungariei se aruncă pe piața mondială cu atributul de unguresc, deci ca falnă ungurească, și grâu unguresc, vin unguresc...

Ei bine, se poate un argument mai puternic pentru teza maghiarizării, când dl Benedek vrea să întipărească până și lucrurilor neînsușite caracter unguresc. Dar încă noi blete fiind însușite, cari pentru orice ungar nu au altă menire decât aceea de-a fi un îngrășământ pentru cultura ungurească, un *Kulturdünger* ce să mai zicem.

Desigur după explicațiile dlui Benedek, d-nul Agliceriu și toți învățătorii noștri vor fi rămas convingși de maghiarizare.

## Casa rurală.

Raportul dlui Vintilă Brătlanu.

»Azi, Vineri a început în Camera României discuția asupra proiectului de lege al Casei Rurale. Iată raportul ce a însoțit acest proiect.

Domnilor deputați,

Comitetul delegaților de secțiuni, compus din domnii:

G. Mărzescu pentru secțiunea I; Al. Djuvara pentru secțiunea III; I. Procopiu pentru secțiunea IV; N. P. Romanescu pentru secțiunea V; Titu Frumușanu, pentru secțiunea VI; C. Cernescu pentru secțiunea VII, și subsemnatul pentru secțiunea II, întrunindu-se în zilele de 25, 26, 27 și 28 Ianuarie 1908, sub președinția dlui Al. Djuvara, a luat în discuțiune proiectul de lege al Casei Rurale, prezentat de dl ministru al domeniilor.

Nevoia acestei reforme, înscrisă și în manifestul din 12 Martie 1907, este azi recunoscută de toți. Dacă deosebiri de vederi în amănunte ne pot despărți, înființarea unei instituțiuni autonome de credit pentru înlesnirea cumpărării de pământ țaranilor, se impune tuturor. Proiectul de Casă Rurală a guvernului liberal și de Bancă Agrară propus de partidul conservator, confirmă și mai tare această unanimitate de vederi. Se consacră astfel unu din punctele cele mai de căpetenie cari, în deosebite rânduri și în mod con-

cret, au fost prezentate ca una din soluțiile chestiunii țărănești, de partidul național liberal. Și de rândul acesta se adevărește principiul că măsurile bine chibzuite pentru satisfacerea unor nevoi reale și de interes general pot fi stânjenite sau amânate, niciodată însă împiedicate.

Dacă asupra utilității înființării acestui institut nu mai trebuie să insistăm, credem necesar însă să reamintim în scurt condițiunile în cari această chestiune se prezintă și fazele prin cari a trecut nevoia ce Casa rurală este chemată să satisfacă; din ele chiar vor reieși și mai bine principiile generale pe cari a fost așezat proiectul ce vi-se prezintă.

Legea de improprietărire din 1864 a făcut o transformare radicală în regimul proprietății la noi. Ea a suprimat vechea servitute pe care clăcașul o păstrase asupra moșiei ca urmă dintr'o adevărată coproprietate, precum și dreptul mereu și pe nedrept sporit al proprietarului la zile de clacă. S'a creat astfel două proprietăți libere de orice servitute: una, în multe cazuri, latifundiară, a fostului stăpânitor de moșie; alta a clăcașului, în parte prea mică chiar la epoca improprietării. Modul imperfect al rezolvirii acestei chestiuni, repartiția rea ce ea stabilea pentru țaranii cari profitau de noua lege, și-au arătat repede efectele lor. Din obligația înscrisă în legea dela 1864, de a improprietări pe însurăteii clăcași pe moșile statului, se vede îndată imperfecția soluției date. Doi ani abia după reforma de mai sus, o altă lege, izvorâtă și din griji financiare, prevede o nouă improprietărire pe domeniul statului. În rezerva importantă de moșii secularizate, s'a putut găsi astfel, în perioada trecută de trei-zeci de ani, un corectiv puternic imperfecțiilor soluției dela 1864.

Dar oameni de stat prevăzători nu puteau să nu fie îngrijați, de cu vreme, de istovirea domeniului statului și de situația ce se va crea acestui stat în ziua, când după o improprietărire continuă, el nu va mai fi în stare să mai satisfacă nevoile, mereu crescând, de pământ a unei populațiuni exclusiv agricole. De aceea încă dela 1887, de odată cu lupta pentru înființarea unei industrii naționale, apare pentru prima oară, într'un proiect prezentat adunării deputaților, grija căreia după 21 de ani îi dăm azi o complectă satisfacere. Prin acest proiect se cruță domeniul statului prin cumpărări de moșii mari spre a fi parcelate și vândute la țărani.

Din nenorocire, luptele politice înverșunate din acea epocă nu au îngăduit ca această idee de mare prevedere să ia ființă, iar domeniul statului continua să alimenteze improprietăririle viitoare. Prin legea dela 1889, nu numai se dă un avânt puternic acestui fel de improprietă-

pământ, trupul îi era încordat ca un arc întins, pânăce se sbuciuma.

Actul ultim aduse izbucnirea vulcanului. Afară, înaintea casei stăteau cei doi îndrăgostiți povestind cu zor; prea pe față. La urmă se certară. Legătura lor era deci gata să coacă. Oamenii treceau pe acolo și auzeau mai mult, decât era cu cale să audă. — Urmează încă multe scene potrivite, bune; dar vreau să trec la ultima, la cea neuitată, la scena, în care cere uriașul socoteală; socoteală printr'o luptă în doi ciudați. — N'au lipsit nici apucăturile de urs — atât împotriva fetei, cât și împotriva câtorva scaune, cari au fost silite să se dea de mai multeori peste cap — când fierbea în el bănuțala, că iubește pe altul și că așa e motivul boalei ei. Ea neagă răzând batjocoritor; când însă începe să dea vulcanul semne vădite de explozie, îi jură ea că nu le stă nimic în calea dragostei lor. Cum dispărea ea în îmbrățișările lui, cuprinsă de bucurie tainică! Ea n'avea brațe, ca să i-le încolăcească pe după gât, ci atârna fără de voință într'ale lui.

El năvăli în odae; bătrânii trebuiau să știe și ei. Prestiosissimo-ul, care a urmat acum, a fost o furtună.

Veni cumnatul; ea-l povestii abia găfăind, în tempo grăbit, ce e să se petreacă; el țipă odată; în dosul lui însă răsună un țipet și mai ascuțit, țipetul femeli sale, al surorii fetii, care stătuse fără să fie văzută în dosul lor și care auzise tot ce nici nu visase. Bărbatul sări la ea, ca să potolească cuvintele de ocară, dar era prea târziu; veniseră toți, auziseră toți. Ceeace ne-au dat ceilalți — fiecare în parte — în cicloul acesta de țipete, de strigăte de durere lângă lacrimile fără

de senz și cuvintele nebane ale celor, cari luau parte numai pe jumătate, toate astea n'au fost nimic față de impresia, care am câștigat-o dela uriașul gata cu răzbunarea, încă fără de nici o vorbă pe buze, fără de nici o mișcare. Deodată a fost lăbită la o parte fata și uriașul năvăli asupra iubitului ei. Tineri și bătrâni, cu toții se aruncară între ei, ca să se pună în calea lor. Se luptau în stânga, în dreapta, cu o lupteală de fulger în mișcări cum n'am mai văzut-o nici când mai bine și mai natural pe scenă.

Dar nu li-se putea pune în cale nici o putere lumească. Incurând erau lângă olaltă, ca două pasări de pradă și fără de veste se îndoi uriașul la o parte și — îl junghia? Nu, mușcă pe potrivit de ureche. Toți se văletau împrejurul lor. Mușcarea în ureche e în Sicilia semnul luptei pe viață și pe moarte; cuțitul are să decidă la viitoare întâlnire. Dușmanii se despărțiră. Doamne multumescu-ți: n'aveam să vedem clipa omorului. Dar deodată — cu o săritură de țigru îi stetea uriașul dușmanului pe umeri. Cuțitul făcu sfârșitul, înfigându-se în gâtul victimei. Cred, că uriașul încercă să fugă, cățiva îl urmăriră, până când fata — tinăra — nu o mai știu bine, s'au petrecut toate prea repede.

Știu numai atât: piesa își primi punctul roșu, la care ne așteptaserăm cu toții.

Caracteristic pentru italieni e, că cei doi dușmani de moarte s'au sărutat și s'au îmbrățșat la prima chemare pe scenă; trebuie să mărturisesc că era o eliberare formală pentru mine aceea, atât de tare s'au urit și atât de natural s'au omorât.

Am reprodus numai în adevăratul senz al cuvântului firul cel roșu al piesei.

Mai conțineă piesa o mulțime de scene pline de umor, interioruri miștele, fine, cu fiecărui și șopote în colțuri, un ansamblu artistic și tehnic cum rar se mai află și o prelucrare a detaliului care te satisfacă. Limba era întrebuițată magistral, cu poante, la locul lor, cum trebuia și în jurul ei un loc liber, unde era cu cale.

După actul al 2-lea am mers după culise ca să salut pe Grasso. Scena se asemăna unui lagăr țigănesc. Copiii se jucau cărți punând obiecte la amanet, o babă fumă dintr'o pipă scurtă, popor, care nu aparțineă trupei, umbra de culo colo. În milieul acesta mi am adus aminte, că întreaga familia lui Grasso a venit, la începutul renumelui lui, și s'a ținut de el cu cățel, cu purcel; voiă să fie părtașe și ea de victoriile lui. Simțul familiei e foarte dezvoltat aici.

Impresia dramei a fost, ca și când ne-am fi uitat într'un crater roșu de cărbuni, a cărui abur reală fierbinte o credeam că ne cuprinde încă mult timp după aceea.

A fost o seară ciudată.

H. P. P.

## H A Z.

Cât ar căpăta...

Un țăran se duce la preotul satului, care era și agent la banca de asigurare »Transilvania« și-l întreabă:

»Domnule părinte, cât aș căpăta eu pe casa ce mi ai asigurat o adineaori, dacă mâne ar arde?«  
Preotul: »Vre-o trel patru luni de temniță.«



rire, dar se ridică șiorice condiție de selecție pentru cece trebuiau să devie proprietari muncitori de pământ. De atunci înainte și cu cât scadența fatală a istovirei moșilor statului se apropia, cu atât mai mult se întărea teoria greșită și primejdioasă, că statul va putea satisface nevoia tuturor de pământ, oricare ar fi puțința și priceperea lor la munca ogorului ce li-se dădea.

Vedem azi efectele acestui regim stabilit în urma aceluia ce se crease prin rezolvirea chestiunii clăcașilor.

Guvernul din 1897 reia în primul proiect de Casă Rurală ideea dela 1887, complectată în programul partidului liberal din 1892, de a înființa o instituție națională, având de scop a înlesni țăranilor cumpărarea de proprietăți particulare cu bună învoială sau la licitație publică, prin emiterea de bonuri financiare garantate de stat și plătitore prin amortizare de lung termen.

Se cerea să se dea o soluție normală transformării ce se face în proprietatea rurală în orice țară în propășire, și să se pue principalul interesat, țăranul, în stare de a participa la tranșacțiile de moșii rezervate până azi unui cerc mai restrâns de capitaliști.

Dela 1897 până azi, acest proiect s'a complectat. Primei griji de a da pământ s'a asociat aceea de un ordin mai înalt, de a da pământ astfel încât, pe de o parte să se vindece pe cât e cu puțință greșelile trecutului, pe de alta acestea să nu se repete prin vânzările cele noi, și înfășurât să se utilizeze această satisfacere a unei nevoi și a dorului de pământ ale țăranului pentru o îndrumare mai bună a culturii. Aceasta este importanța evoluției pe care ideea Casei Rurale a făcut-o în cel 10 ani din urmă; ea a fost ajutată de lucrările comitetului executiv al partidului național liberal din 1906. (Va urma).

## Banda lui Kardos Árpád și 48-iștii.

Cum se știe, contracandidatul părintelui Lucaciuc la Beiuș a fost Kardos Árpád, care prin șarlataniile sale ieșite acum la iveală deveni eroul unei senzații europenești. Multe presiuni și ticăloșii comiteau pe acel timp domni 48-iști, pentru a scoate învingător pe vestitul Kardos. Sălbătăciile fără margini se potențau zi de zi într'atâta, de bieții alegători români ajunseseră într'o situație cu totul insuportabilă și mulți dintre dânsii erau siliți să se refugieze prin munți, ca să-și poată scăpa viața.

Această stare de lucruri l-a îndemnat pe dl dr. Lascu să se adreseze fișpanului din Bihor prin o scrisoare deschisă, în care demascând abuzurile proverbiale ale 48-iștilor, a somat pe fișpanul Glatz să se îngrijască momentan de sistarea acelor, la dincontra nici dl dr. Lascu și nici ceilalți români dela fața locului nu vor face nici măcar un pas pentru a reține pe popor »să-și apere singur avutul și viața«.

Mare zarvă a provocat această scrisoare. Români de pretutindeni erau în fierbere mai vârtos când ieși la iveală și planul criminal al partidului 48-ist de a pune capăt vieții dlui dr. Lascu. Și mai mare eră însă consternarea și disperarea 48-iștilor, nu însă din cauza, că li-s'au descoperit crimele comise din incidentul campaniei electorale, ci din cauza următorului pasagiu al scrisorii, care multora nu le-a fost bătător la ochi, ba nici în seamă nu l-au luat:

...Deși afacerile private ale altor persoane nu m'au interesat niciodată, amintesc, că sunt în cunoștința perfectă a motivelor personale pentru cari din anumite locuri se impune cu ori ce preț cerculul Beluș acest candidat kossuthist«.

Din comunicatele de acum a foilor ungurești, cari pretind a ști, că mulți deputați 48-iști sunt compromiși prin panamalele lui Kardos Árpád, care pe Kossuth Ferenc îl are de prieten *per tu* și călătorește gratis pe tren, clasa I., este cât se poate de evidentă gravitatea acestui pasaj din scrisoarea d-lui dr. Lascu, care ne asigură, că da, deja pe acel timp eră încurat cu afacerile financiare a lui

Kardos Árpád et comp. Unii domni 48-iști au avut deci un bun motiv pentru a încremeni, precum și domni dela putere bine au știut, că de ce a fost consultat să ordoneze pe cale telegrafică sistarea presiunilor și abuzurilor. Credem acum, că toți acei matadori unguri nu se vor putea plânge de iloyalitate contra d-lui dr. Lascu, care — după cum ne spune — văzând, că scrisoarea d-sale a produs rezultatul dorit pe sama partidului nostru, a aflat sub demnitatea sa să-și mai bată capul cu murdăriile vieții publice a dușmanilor noștri.

## Din România.

M. S. Regina Elisabeta și A. S. R. Principesa Maria în județul nostru. Sub acest titlu »Libertatea« din Olurgiu scrie:

»M. S. Regina Elisabeta se ocupă de mult cu studierea formării unei școale a fiicelor de militari.

D-na general Averescu, soția dlui ministru de război, dorind să ajute pe M. S. Regina în îndeplinirea acestei dorințe, hotărî să pornească în țară și dând concerte să poată realiza un fond de întreținere al școalei.

Dl prefect al județului Ion T. Ghica, văzând acestea, a avut ideea de a face ca această instituție să fie adusă în județul nostru, la Grădiștea. D-na s'a gândit că palatul nelsprăvit al lui Grădișteanu, este propriu pentru o instituție de felul acesta. Dl Ghica a vorbit cu dl Matei Noica și l-a cerut avizul în această privință. Dl Noica a primit cu plăcere să facă danie palatul pentru o operă de binefacere.

Odată obținut consimțământul, dl prefect Ghica s'a adresat dlui general Averescu, ministru de război, și l-a rugat să vie să viziteze clădirea măreață dela Grădiștea. Astăvară prin luna lui August, dl general Averescu, însoțit de dl prefect, au venit cu automobilul și au vizitat castelul din Grădiștea și mănăstirea Comana. Dl ministru de război a fost mulțumit și a admis părerea dlui Ghica, ca institutul proiectat să fie creat în Grădiștea. Dl general Averescu a pus în curent pe M. S. Regina și a rugat pe Augusta Sverană să vie să viziteze castelul. M. S. Regina a făgăduit și astfel județul nostru, grație stăruințelor dlui ministru de război și ale dlui Prefect, a avut deosebita cinste de a fi vizitat de mult iubita noastră Regină.

Dl Matei Noica, proprietarul moșiei Grădiștea, oferă în mod gratuit castelul Grădișteanu pentru înstălarea școalei în cesiune.

În acest scop în dimineața zile de Luni 21 cor. M. S. Regina Elisabeta, A. S. R. Prințesa Maria, doamna de onoare Poenaru, într'un automobil, iar d-na și dl general Averescu, precum și dl prefect Ghica în automobilul prefecturii, au pornit la ora 10 de la palatul Cotroceni, spre Grădiștea.

La adunații-Copăcenii, ce era frumos pavoazat, Augustele vizitatore au fost întâmpinate de întreg satul cu urale nesfârșite.

La 11 și 30 au sosit la Grădiștea. Aci, au fost de asemeni întâmpinați de săteni în haine de sărbătoare, de primarul și consiliul comunal. Corul școalei a intonat Imnul regal în uralele mulțimei. D-na Noica a oferit frumoase buchete de flori M. S. Reginei și A. S. R. Principesei.

Apoi la 12 și 30 s'a servit dejunul, la locuința dlui proprietar Noica, la care au luat parte, pe lângă dl prefect Ghica, și d-șoara Cristescu, nepoata dlui Noica și dl P. G. Parisianu, fost deputat.

După dejun, M. S. Regina, A. S. R. Principesa Maria și însoțitorii au vizitat biserica satului. După aceasta au trecut să viziteze castelul Grădiștea. La intrare, primarul Savu Mihai a oferit pâine și sare. M. S. Regina a gustat din pâine și a vorbit cu primarul, care fiind veteran, avea »Virtutea Militară« și »Trecerea Dunării« pe piept.

M. S. Regina a rămas încântată de clădire și de frumoasa poziție din jurul castelului.

Apoi M. S. Regina s'a întreținut mult cu țăranii, în special cu săteanu Ilie D. Cocoru, în-

vățătorul Nicolae T. Popescu, preotul Gh. Popescu și copilul școalei. Sătenii au izbucnit în vil urale. Suverana s'a interesat de starea agriculturii, spunând că va duce M. S. Regelui vești îmbucurătoare.

La orele 2 p. m. cu toții s'au înapoiat la București. Pretutindeni, pe unde au trecut, s'a făcut Augustelor persoane o entuziastă primire.

M. S. Regina n'a fost niciodată în vreuna din comunele județului nostru și acum, cu această ocazie, a rămas vădit impresionată de frumusețile și câmpiile întinse pe cari se află bogate semănături de toamnă.

## Dela frații din America.

Din Harrisburg Pa ni-se scrie cu data de 30 Ianuarie următoarele:

Duminecă în 29 Decembrie 1907 s'au ales din nou toți funcționarii societății noastre până la 1 Iulie 1908. Aleși au fost:

George Răsădeanu, președinte; Pera Popa, vicepreședinte; Lazar Șumândan, secretar fin.; G. E. Despotă, notar; Ioan Ardelean, cassar; Romulus M. Gall, controlor; Teodor Rude, controlor; Teodor Piloca, membru ordinar; Gligor Crișan, m. ord.; Rusand Vădăsan, m. ord.; G. Măcean, m. ord.; Nicolae Bătaran, m. suplent; Mitru Pașc, m. suplent; Constantin Băbeți, m. suplent.

Membri acestei societăți solvesc o taxă de 1 dolar la înscriere, iar cvota lunară de 50 centi, în caz de neputințe primesc medic și medicină gratis și un beneficiu de 5 dolari la săptămână, d. e. luna aceasta s'au dat beneficii aproape la 100 dolari (500 cor.).

Totuși se află și acum români cari trag la îndolială buna noastră credință față de poporul nostru român, sunt români cari mai bucurous dau banul lor străinilor cari promit marea cu sarea, iar la urmă nu dau nimic.

Avem comandate acum cocărzi treicolore române și cu inscripție românească, cari cât de curând vor sosi și cu multă plăcere le vom atârna pe pepturile noastre de români, de care libertate nu am putut să ne bucurăm pe pământul strămoșesc, în Ungaria.

## Din străinătate.

Conjurație încontra regelui spaniol. Din Madrid se scrie, că poliția a dat de urma unei conjurații încontra regelui Alfonso. Când regele a călătorit în una din zilele trecute dela Sevilla la Cordova, un necunoscut a aruncat asupra trenului o cutie de tinichea, fără ca să se întâmple însă nimica. Atentatorul a fost arestat. La el au fost aflate mai multe scrisori, din cari s'a adevărit, că încontra regelui Alfonso e *plănuită o întinsă conjurație*. Poliția a mai arestat un om care a ridicat dela postă o scrisoare, sosită »poste restante«, în care se scria, că dacă atentatul prim nu va reuși, să se încerce un al doilea.

Cel arestat tăgăduște că ar fi avut cunoștință despre conjurație, pe el l-a trimis un necunoscut ca să ridice scrisoarea dela postă.

Regele Manuel al II-lea, fiul lui Dom Carlos, a fost crescut cu mare îngrijire de regina Maria Amelia. Aceasta l-a dat întâia instrucție. La vârsta de zece ani, l-s'au dat profesori. Dar mai mult decât matematica, mai mult decât arta și literatura, o aplicare nelăvinsă începu să-l stăpânească pe prinț: dragostea pentru mare, interesul puternic, pălmaș pentru tot ce e în legătură cu marea.

**RÉTAY și BENEDEK,**  
atelier artistic pentru obiecte bisericesti  
BUDAPEST, IV. Váci-utca 59.

Mare magazin de tot felul de haine bisericesti, prapori, potire, feșnice de altar, lustru, cruci și tot felul de obiecte pentru montarea bisericilor. — Catalog de prețuri și modele trimitem cu plăcere.

În atelierul nostru de sculptură se fac: iconostase complete, altare, tabernacule, amvoane, icoane portative. — Pictare de iconostase și icoane sfinte, pictare de biserică. — Planuri, catalog de prețuri trimitem cu plăcere.

Pe omul nostru expert îl trimitem fără taxă la fața locului, pentru primirea lucrului.

În 1903 — infantul Manuel era atunci de 14 ani — a cercetat cu mama sa și cu frate-său Greca, Egiptul, Constantinopolul, Palestina.

Acum trei ani a intrat în școala politehnică din Lisabona. Ofițer de marină foarte de tânăr, și-a urmat studiile până în timpul din urmă, când alientatul le puse capăt și l urcă pe tron.

Flota americană a trecut în Oceanul cel Mare. La 2/15 Februarie va ajunge la Callao portul Perului, iar la 21 Februarie (5 Martie) va fi la Magdalena (Mexico), unde va face exercițiu de tras la țintă 14 zile, apoi va pleca la San Francisco.

Și de-acolo? Unii cred că va merge la Filipine și de-acolo se va întoarce acasă prin canalul de Suez, după ce o vor admira europenii de ajuns. Alții spun că va veni tot pe unde s'a dus.

Ori cum, va trece mult până ce amiralul Evans va vedea coasta răsăriteană a patriei sale, care să bine, căci are 24 de porturi întărite și desule vase de războiu.

## Acțiunea de scăpare a școalelor.

Poporul românesc respinge ajutorul de stat.

Cutina.

Între comunele cari își susțin școalele, este și comuna noastră Cutina, prot. Belinț; în care încă a votat, atât comitetul cât și sinodul în ședința ținută în 30 Ianuarie v. a. c. întregirea salariului la 1000 cor. precum și cuincunalele, începând cu 1 Ianuarie 1908. Cutina în 31 Ianuarie 1908. Ioan Milea episcop.

## NOUȚĂȚI.

ARAD, 14 Februarie n. 1908.

— Spre știre. Din cauza sfintei sărbători de mâne, întâmpinarea Domnului, numărul proximal ziarului nostru va apărea numai Luni la orele obișnuite.

O dorință. »Budapesti Hirlap« dela 14 c. scriind despre preparativele de organizare a partidului naționalităților, zice că îndată ce guvernul actual va îndeplini dorințele lor, radicalii sârbi vor intra în partidul independist. Iar dorințele în jurul cărora se va decide atitudinea radicalilor este să i lase a'și alege patriarh pe cine vor și să facă, peste tot, cum și ce vor în chestii bine-ritești.

Care guvern unguresc se va dovedi însă atât de culant față de vre-o naționalitate?

Scrisele lui »Budapesti Hirlap« sunt simple dorințe ale kossuthiștilor, cari ar vrea să slăbească oarecum alianța naționalităților!

— »Nouă persecuțiuni«. Sub acest titlu L'Indépendance Roumaine din București, în numărul său dela 13 c. scrie, la loc de frunte, un articol în care dând rezumatul ce am făcut despre prigonirile presei noastre (în numărul dela 2 c. al »Tribunei«), condamnă cu asprime aceste persecuțiuni.

»Viitorul« dela 14 c. de asemeni dă un rezumat despre aceste nemai pomenite persecuțiuni.

— Armata României. Marea revistă militară »Armée et Marine«, publică un articol despre manevrele regale române din anul trecut.

Din acest articol plin de laude pentru armata României extragem următoarele pasagii mai caracteristice:

»Aceste manevre extrem de interesante, ne-au permis să constatăm, odată mai mult, progresul

constant pe care îl face această mică, dar solidă armată«.

După ce vorbește pe scurt de organizația generală a armatei române, de locul și tema manevrelor, precum și de generalii cărora li-se încredințase principalele comande, lată cum apreciază revista franceză valoarea cavaleriei și artileriei române:

»Luptele cavaleriei au fost cât se poate de interesante, strălucite chiar. Călărașii și roștorii au rivalizat în violiune. De-alungul câmpiilor și terenurilor de cultură accidentale și răscolite de plug, escadroanele au șarjat unele după altele, cu un avânt iresistibil, fără nici o șovăire, fără ca vre-un om să fie trântit de cal. Artileria călăreață s'a remarcat prin repeziciunea schimbărilor de poziție«.

Și mai departe:

»Regele, Prințesa moștenitoare și micul principe Carol, au urmărit călări, mișcările trupelor. Prințesa Maria, o călăreață desăvârșită, a șarjat trupele inimice în fruntea regimentului 4 de roșiori al cărui comandant de onoare este. La ora 2 p. m. în timpul dejunului trupelor, regele a dat exemplu ca întotdeauna, mâncând pe câmpul de manevre în mijlocul soldaților săi«.

»Ultima zi de manevră a lăsat spectatorilor o adevărată amintire de neuitat. La un moment dat, prin aer părea că trece suflul marilor strămoși, legionarilor romani, cuceritorilor. Daciei«.

»Trupele românești bine preparate, admirabil instruite, pline de siguranță și de avânt au provocat admirația tuturor«.

»În rezumat armata română în totalul său, cu ocazia ultimelor manevre, a dat probe de coeziune și de un elan care departe de a ne surprinde sunt merite incontestabile cari trebuiesc semnalate«.

»Regele însuși la banchetul dela Constanța a căutat să traducă în cuvintele discursului său excelenta impresiune pe care armata a lăsat-o tuturor celor cari au avut norocul să asiste la manevrele românești din Dobrogea«.

— Mișelii d'ale marilor capitaliști. Am scris în anul trecut depre soarta muncitorilor români, aplicați la stabilimentul de lemne Wildgerott din Petroasa (comit. Bihor), când au fost prinși și bătuți de jandarmi, pentru-că s'au revoltat ca să li se dea plata regulat și să nu li-se detragă și din cei câțiva creștari, câștigați cu cruntă sudoare, și-acum primim o altă știre despre infamia funcționarilor dela fabrica Wildgerott.

Fiindcă muncitorii români din comitatul Bihor, și cele învecinate n'au mai intrat în lucru, işpanii fabricii au adus lucrătorii ruteni din comitatele Bereg, Maramurăș și Sătmăr, au încheiat cu dânsii contract prin o judecătorie cercuală din Budapesta și așa işpanii, oameni fără nici o avere, l'au făcut pe rutenii nepricepuți lucrătorii lor. Când lucrul a mai scăzut tot işpanii au căutat prilej de ceartă între ei și lucrătorii și urmarea a fost că în zilele trecute au fost eschiși din lucru 104 lucrători.

În timp de iarnă grea, când n'au bani nici pentru o bucată de pâine, bieții muncitori au ajuns în cea mai mare mizerie neavând bani nici să se reîntorcă la vetrele lor decum să mai a lerge pela judecătoria din Budapesta să facă proces înșelătorilor.

Direcțiunea fabricii nu se amestecă în treabă, fiindcă nu cu ea au încheiat contractul. S'au luat apoi nenorociții oameni pela fibraul și de acolo la judecătoria regească din Vășcău, cerând cu palaria în mână — dreptate! Aștia l'au trimis la judecătoria din Budapesta.

Sâmbătă a ieșit la fața locului, — poate mișcat de amară soartă a sărmanilor muncitori, — pretorele Ertsey Géza din Vășcău, ca »să probeze, numai din simț uman, să facă pace« — dar înzadar. Și situația nu s'a schimbat. Nu e exclus, în urma atâtor ticăloșii ca bieții muncitori să înghețe de frig, fiind fără adăpost, sau siliți de foame să se dea la jăfuire.

Așa își mai lipsește numai sărmane muncitor, să furi o bucată de pâine, ca să nu mori de foame, c'apoi auto-întășiile imediat se vor îngriji de tine. Așa dar ori pieri în ger — ori vei fi înfundat în temniță.

— Prelegere publică cu skiopticonul. Sâmbătă, în 2/15 Febr. la orele 6 seara în sala cea mare a seminarului dl profesor Nicolae Mihulin va ținea o instructivă prelegere cu skiopticonul despre Egipt și alte obiecte. Inteligența este rugată a participa în număr cât de mare.

— Seratele meseriașilor din Sibiu. Prima ședința literară festivă a »Reuniunii sodalilor români din Sibiu«, ținută Joi, în 30 Ianuarie n. c., a avut un succes cum nu se poate mai desăvârșit. Cu tot timpul ploios și posomărit, ce a domnit în acea zi, salele reuniunii au fost puțin încăpătoare pentru numărul auditor. Sala mare iluminată feeric, de data aceasta a fost frumos decorată. Deasupra podiului un șir de girlande de stejar poartă, la trei locuri egale, 3 tablite cu inscripția »Cultură«, »Morală« și »Binefacere«, iar pe însuși podiul o catedră artistic lucrată și pompoasă, servea drept »masa prelegătorilor«. Decorații, inscripții și catedră sunt plăzmuirile dibaciului și inventivului măestru compactor, Petru Iliș. La orele 8¼, prezidentul Tordășianu, bineventând numărșii participanți, expune scopul urmărit prin ținerea ședințelor festive și mulțumind dlui prof. dr. Nic. Bălan, care cu atâta prevenire s'a angajat acum pentru a 2 a oară de a ținea prelegeri pentru meseriași, declară ședința deschisă.

Învățăcelul tipograf, Const. Ioanovici prin câteva cuvinte calde și binesimțite, mulțumește reuniunii pentru dragostea părintească, cu care îmbrățișează cauzele meseriașilor.

Notarul St. Duca cetește sumarele ședințelor administrative, instructive și ele. Din acestea am aflat, cum biblioteca s'a îmbogățit cu 82 volume, dăruite de inst. »Minerva«, și cum reuniunea soră »Andreiana« din Sebeșul-săsesc, face pregătiri pentru aranjarea unei expoziții industriale profesionale etc. etc. Clericul I. Popa a predat cu multă vervă declamatorică o poezie din cele mai gustate ale poetului Coșbuc. Măestrul compactor P. Iliș cetește un număr însemnat de »Cuvinte înțelepte«, sau proverbe culese din diferite ateliere de meseriași (trad. din nemțește). După dl Iliș a urmat dl profesor dr. N. Bălan, care ne-a vorbit timp de aproape 1 oră, cu vervă neîntrecută, într'un limbaj popular despre »credință«. Tenoristul nostru dl I. Stanciu a executat mai multe arii cu acompaniament de clavir, susținut de prof. A. Bena. Sodalul pantofar dl I. Miga, ne-a delectat cu o arle ce însuși și-a confecționat o. Copilița Aurelia Pop cu poezia »Omul fără învățătură«. Dl I. Popa cu poezia »La icoană«, iar dl Iliș cu anecdota »Grecul și Cega«, care a produs mult râs.

La reușita atât de splendidă a seratei a contribuit în mod însemnat un quartet dublu, compus din elevi seminariali, cari au ținut ca prin cooperare la ședința festivă să se revanșeze în mod nu se poate mai culant față de corul meseriașilor, care în cursul verii și la alte ocaziuni, le ține locul în biserica catedrală.

— Osândirea căpitanului Schaik, al vaporului »General Slocum« la 10 ani temniță a fost aprobată și de tribunalul superior. Căpitanul a fost condamnat pentru-că în anul 1904 izbucnind un foc pe vapor și-au pierdut vieța peste 1000 de excursioniști ai unei școale germane.

— Un călindar bun și mai ales ieftin (numai 20 fileri) este călindarul dela Cluj scos de despărțământul din Cluj al Asociațiunii, în tipografia »Carmen« Petru P. Barițiu. Are mai multe ilustrațiuni, între altele casa în care s'a născut (în Jucul de jos) marele George Barițiu, portretul acestui mare bărbat al neamului, precum și portretul tatălui și mamei sale.

Despărțământul din Cluj face un bun serviciu scoțând biblioteca sa, iar tipograful Barițiu execută bine și frumos aceste cărțile folositoare poporului.

— »Cucu din Ardeal«. Vrei să-ți afii clipe vesele, iubite celor români, în puvoial înfristării tale și dorești ca să mai râzi și cu tine împre-

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás — măstru de monumente și pietre de clădir. —

Fabricație proprie din marmoră, granit, seynit, labrador etc., din pietre de mormânt

magazina se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Cancelaria și magazinul central: Kolozsvár, Dézsma-u. nr. 21. Telefon 662.

Filiale: Nagyvárad, Nagyzeben, Déva și Bănapatak.

ună toți al tăl atunci grăbește și abonează foaia glumeată ilustrată »Cucu din Ardeal« redactată de Nicu Stejărel.

Chiar dela început, în numerii 1 și 2 (apăruți până acum) »Cucu din Ardeal« ne aduce cele mai plăcute glume.

Abonamentul pe un an 4 cor., pe 1/2 an 2 cor., pe 1/4 1 cor. Administrația: »Cucu din Ardeal« Deva (Hunyad-m.). Redacția: Arad, Fejsze-u. 32.

— O întâmplare. Ni-se scrie: Din incidentul celor publicate de mine în prețuita foaie »Tribuna« a. c. Nr. 24, sub titlul: »Cum pedepsește Dumnezeu?!« — nevestindu-se deplin, a adus pe mulți în gândiri diferite, și ca urmare, îmi vin provocări cu droaia, dela confrăți și prieteni cu întrebarea, că »cine e românul inteligent, despre care amintisem că s'a spânzurat!«

Spre a încunjură spesele de timbre postale, de altă parte spre a se sistă continuarea provocărilor, îmi iau refugiu la bunăvoința Dv., rugându-Vă ca să dați publicare spre lămurirea cauzel, următorului meu răspuns:

Ar fi vătămare de simț social estetic, ca eu pe »acel« nenorocit din istorioara mea, care a răătăclit în crosul vieții practice, din egoism lateral personal a vătămat pe cât l-a fost cu puțință interesele vitale ale neamului nostru făcând serviciu »străinilor«, — să-l numesc mai ales, că bietul din mâna sorții și-a luat »răspplată după vrednicie«, deci »acela« »odihnească în pace!« și nu fie isplătit, că cine a fost?!

Zic mal departe:

»Să sperăm consecvența firească!«

Enigma aceasta se deslegă cu puțină combinațiune logică.

În general este consecvență psihologică, că dacă cineva — de aceștia ici-colea sporesc ca bureții primăvara — vine în contrast cu »Eul său sufietesc«, uitându-se de măicuța ce cu stăta iubire l-a alăptat la sânul ei călduros, l-a crescut în curata sfințenie față de sf. biserică și ca să l deie pe mai târziu membru folositor neamului nostru românesc, după ce l-a sburătorit și abătându-se pentru interese egoistice de preamăriri sau treburi jospnice materiale personale — dela calea cea adevărată — spun ca consecvență firească, mai târziu se luptă cu conștiința sa, neputându-o liniști, îl turbură, îl zdrobește, până apoi ajunge ca cunoscutul meu, la sfârșit nefiresc.

Iuda, când a vândut pe mântuitorul I. Hristos, n'a fost socolit decât de egoismul jospnic. l-s'a numărat fără nici o scădere »prețul vânzării« și totuș venind în contrast psihologic cu »Eul său sufietesc«, conștiința greu l-a muștrat, l-a »turburat!«

Urmarea a fost — se știe — că cele primite nu i-au fost de folos și sbierând de dureri sufletești, »s'a spânzurat!«

Nu-i urmare, că toți să se spânzure. Isplătiți în viața practică, și veți află în cele mai multe cazuri, că izvorul adevărat al celor, cari prin diferite moduri, în mod nefiresc se sfârșesc, nu este decadența materială sau boala corporală, ci vre-o muștrare grea sufletească, de care nici cum nu poate scăpa nici prin beșii, nici prin alte patimi sensuale, petreceri etc., cari patimi toate urmeză ca consecvențe firești din contrastul »Eului« său sufietesc, provenite, adevă puse în praxă, sperând să poată avea odihnă.

Aceste simptome se văd mai ales la alte neamuri străine, la noi mai rari, căci har Domnului, cei răătăclii încă nu s'au sporit așa îngrijitor! Cu stăimă Grigorie Mladin, preot român gr. or.

— Onorați cetitori. La tot cazul veți face bucuros cunoștință cu »Emulsiunea Scott«, care e un medicament de casă cunoscut de toți, adevă e oleiu de ficat de știucă, decât că acesta ni-l dă într'o formă de totului gustoasă și mistuibilă. Băeții acceptează cu mare plăcere »Emulsiunea Scott« pentrucă este foarte gustoasă. Se capătă în toate farmaciile.

— Keleti József, fabricant de instrumente medicale și chirurgice precum și de lucruri necesare la pansament. Budapesta. Magazinul principal: IV., Koronaherceg-ut 17. — Fabrica: IV., Közportó városháza. Specialitățile firmei: instrumente medicale — chirurgice și veterinare, bandage patentate, mașini ortopedice precum și fabricarea tuturor obiectelor necesare la îngrijirea și comoția bolnavilor. Dulapuri de salvare după cea mai nouă prescriere medicală. Fondată la 1878. — Telefon 13—76.

— Matzky Károly, cofetar în Arad, recomandă pentru sezonul carnavalului cele mai fine prăjituri de thee și bomboane. Fabricație proprie.

— Vind hârtie de scrisori în cutii mai avariate pe lângă prețurile cele mai modeste. Noutăți de hârtii de scrisori și cărți ilustrate, mai ales de sărbători. Kerpel Izso, librărie și papetărie, în Arad.

## Dela judecătoria.

§ Osândiți la moarte prin ștreang. Tribunalul din Mitrovitza a osândit la moarte prin ștreang pe Vecserinat István din Obanovatz pentru un omor, comis din ură.

Asemenea a fost osândit soldatul Matosics Lázár dela regimentul de infanterie 86 din Seghedin, pentrucă a omorit și jefuit pe o văduvă bătrână din Antalfalva. Matosics a mai stat în temniță 2 ani și în pușcărie 6 ani pentru jaf și omor.

§ Alt socialist condamnat. Tribunalul din Budapesta sub președinția vestitului dr. Sárkány, a osândit ieri, pe socialistul Franczia István, caifă de măsar, la 3 luni temniță de stat și 1000 cor. amendă pentru un articol, publicat în »Népszava«.

## Concert, petreceri.

— Reuniunea meseriașilor și neguțătorilor din Polană invită la producțiunea teatrală, ce se va aranja Sâmbătă, în 2 Februarie st. v. 1908 în sala »Hotel Șufană«. Inceputul la 7 ore sara.

— Tinerimea română din Tinca invită la concertul ce se va aranja cu concursul Reuniunii de cântări »Hilaria« din Oradea mare, Duminecă, în 23 Februarie n. 1908, în sala cea mare dela hotelul »Coroana«. Inceputul la 8 ore sara.

— Tinerimea română din comitatul Hunedoarei invită la petrecerea cu dans, ce o va aranja cu ocaziunea adunării despărțământului VIII Deva al »Asociațiunii« și a adunării generale a »Reuniunii femeilor române din comitatul Hunedoarei« Sâmbătă, în 9/22 Februarie 1908, în localitățile hotelului »Crucea albă«. Inceputul la orele 8 1/2 sara.

## Ultime informațiuni.

Din Portugalia. Marele ziar englez »Standard« scrie că deși guvernul cunoaște pe complicii asasinatului din Lissabona, nu îndrăznește să-i aresteze. Poporul nici nu-i consideră ca păcătoși și asasinatul îl numește »pedeapsă meritată«, iar pentru familiile celor omorâți la fața locului, s'au colectat sume mari de bani. Republicanii cer darea în judecată alui Figuera, ofițerul care a omorât pe unul dintre asasini.

## Economic.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 14 Febr. 1908.

INCHEEREA la 1 ORĂ :

Grâu pe Apr. 1908 (100 klg.)	23 82—23 84
Secară pe Apr.	20 90—20 92
Ovăș pe Apr.	15 84—15 86
Cucuruz pe Mai 1908	13 58—13 60

INCHEEREA la 4 ORE :

Grâu pe Apr.	23 74—23 76
Secară pe Apr.	20 82—20 84
Ovăș pe Apr.	15 86—15 88
Cucuruz pe Mai 1908	13 56—13 58

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul

Grâu	
pe Tisa — — —	22 K. 70—24 K. 40 fil.
Din comitatul Albei — 23	— — — 23 > 80 >
De Pesta — — —	22 > 40—24 > 10 >
Bănățenesc — — —	22 > 90—23 > 80 >
De Bacica — — —	23 > 10—23 > 95 >

Săcară — — —	20 > 40—20 > 50 >
Orzul de nutreț, cvallitatea I.	15 > 20—15 > 40 >
> de cvallitatea II —	15 > —15 > 20 >
Ovăș > > I —	16 > 30—16 > 50 >
> > II —	15 > 90—16 > 20 >
Cucuruz vechiu	— > — > — >
> nou	13 > 55—13 > 75 >

## BIBLIOGRAFIE.

La institutul tipografic Minerva din București a apărut nrul 8 din »Amicul Tinerimei« excelenta revistă pentru tinerimea școlară, cu următorul cuprins variat și instructiv: Rău faci, rău găsești. Copilul îngâmfat. Foloasele cunoașterii limbilor străine. O școală în Africa centrală (cu ilustrațiuni). Procesul. — Moartea lui Chauvin. — Sosirea mea la Paris. — Creșterea unei cepe într'o sticlă cu apă. — Calea încurcată. — Probleme și Deslegări.

Numărul costă 20 bani, — iar abonamentul pe un an 5 coroane.

În tipografia diecesană din Arad a apărut piesa muzicală: Coasa. Melodie populară prelucrată și armonizată pe 4 voci de Ioan Vișu. Preț (cu 60 filer).

A apărut:

CĂLĂUZ

prin

Constantinople și împrejurime

de

Teodor Filipescu.

Prețul 80 fil., plus 10 fil. porto.

Se poate comanda dela autorul Teodor Filipescu, Serajevo (Bosnia).

## Mamele cari lăptează

văd cu încântare, câtă putere și viață le dă

## Emulsiunea SCOTT.



Fiind gustoasă le provoacă apetitul și le ajută mistuirea, mai departe are un efect întăritor asupra sănătății și asupra întregului organism. Pe lângă aceasta are un efect binefăcător și asupra copilului, îi dă o culoare transparență, îl întărește și așa bucuria părinților e îndoită.

Prețul unei sticle originale 2 cor. 50 fil.

Se află în toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunii vă rog să observați marca care reprezintă un pescar.

## Poșta Redacției.

D. Voniga și Ath. Balcu, în Ghiroc. Treabă bună ați făcut. Se va publica în numărul viitor popular. Salutări!

Lázár Șumândan și George Resădeanu, în Harrisburg, America. Publicăm cu plăcere tot ce privește viața dvoastră d'acolo.

## Poșta Administrației.

G. Resădeanu. Harrisburg P. Pe 1908 aveți de plătit 40 cor.

Ioan Neagu. Gladna-rom. Am primit 7 cor. ca abonament până la 1 Ianuarie 1908.

Alimpu Rădulea. Am primit 24 cor. ca abonament până la 1 Ianuarie 1908.

Victor Faur. Cil. Am primit 24 cor. ca abonament pe 1907.

Redactor responsabil Ioan N. Iova.  
Editor proprietar George Nichin.



# „PESĂCANA“

Institut de economii și credit societate pe acțiuni în Pesac.

## CONVOGARE

Domnii acționari ai institutului de economii și credit »PESACANA« societate pe acțiuni sînt invitați la

### I-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Pesac, la 23 Februarie 1908 st. n. la 2 oare p. m. în localul institutului

#### Obiecte:

1. Raportul direcțiunii pe I. an de gestiune.
  2. Raportul comitetului de supraveghere.
  3. Stabilirea Bilanțului și fixarea dividendelor.
  4. Eventuale propuneri.
- Pesac, la 13 Februarie 1908.

#### Direcțiune.

#### CONTUL BILANȚ.

Active		Pasive	
Cor.	fil.	Cor.	fil.
Cassa în numărar . . . . .	4060 79	Capitalul social 50000 încurs . . . . .	23400 —
Escompt . . . . .	51163 56	Spese de fondare . . . . .	66 22
Mobilier . . . . .	545 40	Depozite de cassă . . . . .	128 —
		Depuneri . . . . .	19223 29
		Reescompt . . . . .	12000 —
		Int. transit. . . . .	244 10
		Profit curat . . . . .	708 14
	55769 75		55769 75

#### CONTUL PROFIT ȘI PERDERE.

Eșite		Intrate	
Cor.	fil.	Cor.	fil.
Int. de Depuneri . . . . .	239 18	Int. de escompt . . . . .	1627 99
» » reesc. . . . .	235 80		
Regii. . . . .	444 87		
Profit curat . . . . .	708 14		
	1627 99		1627 99

Pesac, 31 Decembrie 1907.

ILIE DANU, m. p. dir. ex.

Pentru contabilitate: VICTOR C. FIZESIANU

#### Direcțiunea:

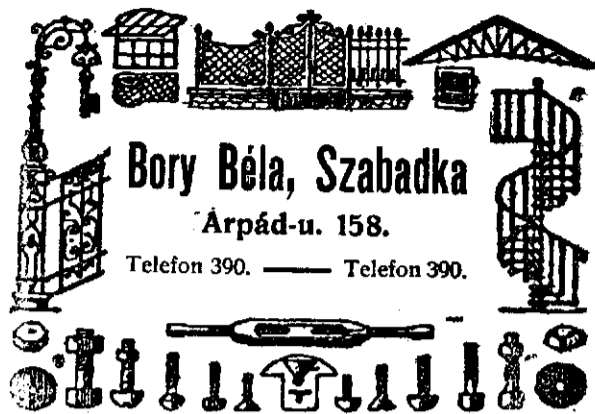
Pantelie Anghel, m. p. Ion Selejan, m. p. Manoilă Bias, m. p. Andrei Selejan, m. p.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină ordine și în consonanță cu registrele societății.  
Pesac, în 29 Ianuarie 1908.

Dr. George Adam, m. p. Cusman Bogdan, m. p. Todor Selejan, m. p. Dămian Andraș, m. p. Lazar Țintoi, m. p.



Primul fabricant de instrumente și mașini de vînterie din Ungaria de Sud



Bory Béla, Szabadka

Arpád-u. 158.

Telefon 390. — Telefon 390.

Primesc comande de tot felul pentru zidărit, lucrări de artă și mașinarie, aranjare de apaducte și sonerie cu electricitate și repararea acestora.

mai departe pregătesc

### mașini de vinărit

amintite ca: pompe de vin, scule de bere, instrumente pentru punerea dopului, stupșuri, PRESSE DE VIN, ZDROBITOARE DE STRUGURI, etc. și repar aceste stănd bun pentru reparație. — Pregătesc apoi tot felul de țesături de sârmă la cuște de găini, la grădini zoologice, la îngrădături de vii.



Cu prețurile cele mai moderate transportez mașini de țesut sârme, cuptoare maces automate și mașini după cele mai noi sisteme.

Ținta mea principală e să câștig încrederea comandatorilor, clienților mei și pentru viitor.

Servesc bucuos cu un plan de buget, cu preț-curent.



Cine dorește călătorie de plăcere ieftină, bună și iute în

# 6 zile la America

(Statele unite, Canada și Argentina) acela să ceară îndrumări românești dela

**Falk și Comp**

(secția românească.)

**Hamburg,**

Strada Rarboisen. 30.

## Kemény Mihály, Szeged

Colțul străzilor Iskola și Oroszlány, fabrică de mănuși și bandage pentru vătămături.

Specialist în bandage pentru vătămături, ciorapi de elastic, bandage pentru abdomen, după sistemul cel mai modern și după măsură. Mare depozit în obiecte diferite de gamă, franțuzești și englezești. - Cordon Diana, indispensabil pentru dame. Comandele din provincie se îndeplinesc punctual și repede pe lângă prețuri moderate.



## Iosif Resch

fabricant de luminări de ceară, în Zombor (Bácska m).



Aparat de lampă eternă, Guion.

Numai acest aparat e în stare să ardă 7—10 zile fără intrerupere ziua-noaptea cu o lumină frumoasă.

::: Părțile constitutive :::  
::: ale aparatului :::

Sticle admirabile de cristal roșii ca rubinul, albastre, sau verzii

- 2.40 Cor.
- Fitul patent o cutie nr. 0. 1, 2, 3, 4, 2.80
- Capac preservativ aurit . . . . . 1.40 "
- Pălnie de ulei cu bumbac . . . . . —36 "
- Aplicație de aramă și lemn . . . . . 1.20 "
- O sticlă de rezervă roșie ca rubinul, albastră sau verde . . . . . 2.40 "

#### Ulei de ars excelent:

- Cel mai nou preparat pentru lampa Guion, arde admirabil, un klg. . . . . 1.20 Cor.
- Transportul se face în borcane de sticlă de 25 lit. cu coș preservativ.
- Prețul borcanului de sticlă . . . . . 4.— Cor.
- Prețul coșului preservativ . . . . . —80 "
- Onorații cumpărătorii sunt rugați să păstreze uleiul la loc întunecos că altcum se strică.

# „VICTORIA“

institut de credit și economi societate pe acții în Arad.

## CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii »VICTORIA« prin aceasta se invită conform §-ului 17 din statute

### XX-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Arad, la 23 Februarie 1908 st. n. la 10 oare înainte de amiază, în localitățile institutului (Cl. Archiducele Iosif Nr. 2).

### Obiectele:

1. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere, și stabilirea bilanțului.
2. Deciderea asupra distribuirii profitului curat.
3. Fixarea prețului marcelor de prezență pe anul 1908.
4. Alegerea a 2 membrii în direcțiune.

Domnii acționari, cari doresc a participa la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiați, în sensul §-lui 22 din statute, sunt rugați a-și însinua la direcțiune dreptul lor de participare la adunarea generală și eventual dovezile de plenipotențe, puțin cu 24 oare înainte de adunarea generală.

Arad, la 13 Februarie 1908.

Direcțiunea institutului.

Activ.

### CONTUL BILANȚULUI.

Pasiv.

		Cor.	f.			Cor.	f.
Casa în număr		179490	74	Capital societar: 6000 buc. acții à 200 cor.		1200000	—
Bon în Giro-Conto și la alte bănci		35186	31	Fond de rezervă	906696	—	—
Cambii		836250	89	Fond special de rezervă	15000	—	921696
Imprumuturi hipotecare		1450003	—	Fond de penzie			111569
Avansuri pe efecte		30955	—	Depuneri spre fructificare			6003705
Efecte publice	715150	—	—	Depozit de cassă			28542
Acții dela diverse bănci	60590	—	775740	Reescont			2676406
Credite de cont-curent			113186	Contribuție la interesele depunerilor			13827
Casa institutului și alte realități			281980	Dividendă neridicată			3072
Mobiliar	9179	89		Diverse conturi creditoare			5746
după amortizare	917	99	8261	Interese tranzitoare anticipate			113413
Diverse conturi debitoare			20116	Profit transpus din anul 1906	8147	14	
Interese tranzitoare restante			6116	Profit net	177419	59	185566
			11263546				11263546

Debit.

### CONTUL PROFIT ȘI PERDERE

Credit.

		Cor.	f.			Cor.	f.
Interese pt. depuneri spre fructificare		270818	75	Venit transpus din anul trecut		8147	14
Spese:				Interese:			
Salare		49593	—	dela cambii	448595	78	
Bani de cvartir		7950	—	> împrumuturi hipotecare	114164	10	
Imprimare, diverse plăți și spese de birou		42860	33	> avansuri pe efecte	2802	38	
Porto		9306	59	> efecte publice	28722	92	
Chirie		4207	35	> cont-curent	7839	60	602124
Marce de prezență		3600	—	Chirie și alte arânzi			14321
Contribuție directă	39852	36		Provizii și alte venituri			17162
10% dare la depuneri	27081	86	66934				204
Amortizare din mobiliar			917				
Profit transpus din a. 1906	8147	14					
Profit net	177419	59	185566				
			641754				641754

Arad, la 31 Decembrie 1907.

Dr. Nicolae Oncu, m. p.  
dir. exec.

Sava Raicu, m. p.  
secretar.

Ioan Moldovan, m. p.  
contabil.

### Direcțiunea:

Mihailu Veliciu, m. p.  
prezident.

R. Clorogariu, m. p.  
v.-prez.

V. Mangra m. p.

P. Truția m. p.

Dr. N. Ciacian m. p.

T. Vațianu m. p.

G. Popoviciu m. p.

Dr. A. Demian m. p.

### Comitetul de supraveghiere:

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină consonanță cu registrele institutului

George Feier, m. p.  
prezident.

N. Marcu m. p.

Dr. S. Ispravnic m. p.

A. Secula m. p.

Dr. C. Ardelean m. p.